

ጅ. ጸሎተ ኃሙስ ዘሕማማት።

ብዕለተ ኃሙስ ቅድሚ ሥጋ ምልባሱ “ለታውፅእ ባሕር ዘቦ መንፈስ ሕይወት”። ዘፍ፡-1፣20 ኣብ ዚበለሉ ጊዜ ንመግቢ ዝኾኑ እንስሳታትን ኣዕዋፍን ተፈጥሩ። ድኅሪ ሥጋዎ’ሥውን ጎይታናን ኣምላኽናን መድኃኒናን ኢየሱስ ክርስቶስ በዛ ዕለት እዚኣ ዘለዓለማዊ መግቢ ዝኸውን ኣማናዊ ቅዱስ ሥጋኡን ክቡር ደሙን ንደቀ መዛምርቱ ዝሃበላ ዕለት እያ።

እዛ ዕለት እዚኣ መድኃኒና ንደቂ መዛምርቱ እግሮም ዝሓፀበላ ዕለት እያ። እዛ ዕለት እዚኣ ብምኽንያት ሕፀበተ እግሪ ንሓዋርያት ከም ጥምቀት ዝተቐጽረትሎም ዕለት እያ። ነዚ ዘረድኣና ድማ ሊቀ ሓዋርያት ቅዱስ ጴጥሮስ ጎይታ “እግርኻ ኸሓፀበካ” ምስ በሎ ትሕትና ዝገበረ መሲልዎ “ኣይትሓፀበንን ኣይከውንን እዩ” በሎ። ጎይታና ድማ “እግርኻ እንተዘይሓፀበካ ምሳይ ዕድል የብልካን” በሎ እም እምበኣርከስ “እግሪይ ጥራይ ዘይኮነስ፣ ርእሶይን እግሪይን እምበር” በሎ። ዮሐ፡-13፣4-10። “ተጠምቁ ኣርድኡት በምሴተ ኃሙስ ለጸቢሐ ዓርብ እምቅድመ ይንሥኡ ሥጋሁ ቅዱስ ወደም ክቡረ ወደደ ማየ ውስተ ምንዛኅ ወአጥመቆሙ ለኰሎሙ ኣርዳኢሁ” (ተስእሎተ ባስልዮስ)። ከምኡ’ውን ንደቂ መዛምርቱ “ሓደ ኻባኻትኩም ኣኅሊፉ ኺህበኒ እዩ” ዝበለላን እቲ ዚፈትዎ ወደመዝሙሩ ዮሐንስ’ውን ናብ ጎይታ “መን እዩ ኣኅሊፉ ዚህበካ።” ኢሉ ብምሕታቱ ምልክት ዝረኸበላ፣ ኣብ ጌተሴማኒ እዛ ጽዋዕ ካባይ ኣኅልፋ ኢሉ ደጋጊሙ ንምጽላይ ኣብ እዋን ፈተና ጸሎት ከም ዚግባእ ዝመሃረና፣ ኣብ መወዳእታ ንይሁዳ “ንወዲ ሰብ ብምስዓም ኣኅሊፍካ ትህቦ” ኢሉ ዝተዛረበላ፣ ጴጥሮስ ንዝቐረጸ እዝኒ ማልኮስ ኣገልጋሊ ሊቀ ካህናት ዝፈወሰላ፣ ንዝሕር ርእሱ ብፍቓዱ ኣኅሊፉ ዝሃበላ ዕለት እያ።

ኣባታትና ሓዋርያት ካብዛ ዕለት እዚኣ ኸሳዕ ትንሣኤ እኸለ ኣይንጥዕምን ኢና ብምባል እኸለ ኸይጠዓሙ ከምዝቐነዩ (ግብረ ሕማማት ይነግር)። ነዚ ብምዝካር ሎሚ’ውን ደቂ ቤተክርስቲያን ካብ ኃሙስ ክሳዕ ትንሣኤ ዝጸሙ ኣለዉ።

ጅ. ጸሎተ ኃሙስ በጽርሐ ኒቆዲሞስ

ወስተ ቤተ ኣልኣዛር ዐርኩ / ውስተ ቤተ ስምዖን ዘለምጽ ይብሎ

እዚ ኣርእስቲ እዚ መንፈሳውን ሥጋውን ፍልጠት ንዝከታተሉ፣ ምሥጢር መጻሕፍቲ ንዝመራመሩ፣ ተመራሚሮም’ውን እወታዊ ቻሉ ኣብ ሰሌዳ ንዚኅዙ ኹላቶም ታሪኻዊ ትምህርቲ ዚህብ እዩ።

እምበኣርከስ ናብታ ቐዳመይቲ “ቃል ጽርሐ ኒቆዲሞስ” እትብል ንመለስ። እዚ ኒቆዲሞስ ዝተባህለ ሰብኣይ ጎይታናን ኣምላኽናን መድኃኒናን ኢየሱስ ክርስቶስ ዝብል ጸሎተ ኃሙስ ምስ ደቀ መዛሙርቱ ፋሲካ ገይሩ ሥርዓተ ቊርባን፣ ምሥጢር ሥጋኡን ደሙን ዝገለጸሉ መለኮታዊ ኃይል ዝግረፎ ዓቢይ ቤት ጽርሐ ኒቆዲሞስ እዩ።

ኣብዚ ሓደ መልሲ ዘድልዮ ሕቶ ኺለዓል ይኸእል እዩ። ነቲ ሕቶ መለዓዓሊ ዚኸውን ከኣ ኣብ ማቴ፡-26፣6 “ወበጺሐ እግዚእ ኢየሱስ ቢታንያ ቦኣ ቤተ ስምዖን ዘለምጽ” ዚብል እዩ። ኣብ ማር፡-14፣12-17, ሉቃ፡-22፣7-14, ዮሐ፡-13፣1-20። እዚ ኸኣ ቤት ኣልኣዛር ከምዚኾነ የመልክት ምኽንያቱ “ወረፈቀ እግዚእ ኢየሱስ ውስተ ቤተ ኣልኣዛር ዐርኩ”። ከምዚብል (ቅዳሴ ኤጲፋንዮስ) “ጎይታና ኢየሱስ

ክርስቶስ ኣብ ቤት ፈታዊኡ ኣልኣዛር መኣዲ ሠሪዑ ተቐሚጡ ኸሎ ንደቂ መዛሙርቱ ስለ እቲ ኣብ ሓድሽ ኪዳን ዚሥዋዕ ሥጋኡን ዚፈስስ ደሙን ብኅብስትን ብወይንን ምሳሌ ገይሩ ገለጸሎም” ይብል፤ (ቅዳሴ ኤጲፋንዮስ ገጽ 149 ቀዳማይ ዓምድ)።

ኣብ መጽሐፈ ቅዳሴ “ጽርሐ ኒቆዲሞስ” ዝበሎ ካብ መጽሐፈ ግብረ ሕማማት ዝተወሰደ እዩ፤ ብዙጋን ጸሓፍቲ መንፈሳውያን መጻሕፍቲ ግና እቲ ሥርዓት ቊርባን ዝተዳለወሉ ቤት እንዳ ኣልኣዛር ምንባሩ ይናገሩ፤ እምበኣርከስ ጐይታ ንሥርዓተ ኃሙስ ካብዘን ዝተሰምዖ ሠለስተ ቦታታት ኣበዮናይ ቤት ከም ዝፈጸሞ ኣይተፈልጠን፤ እንተኾነ ግና ኺፍለጥ ይግብኦ ነይሩ እናበሉ ብልቡናኦም። እናተመራመሩ ኸውርዱ ኸይይቡ ኒዘምዖ ዝነበሩ ሰባት ከምዘለዉ፤ ይግመት።

እምበኣርከስ እቲ ቤት ሓደ ኾይኑ ግና ኸፍልታት ዘለዎ እዩ። ማለት እቲ ቤት ናይ ሓደ ሰብ ከምዝኾነ ኣየጠራጥረናን እዩ።

ስለዚ ነቲ ታሪኹ ኸመይ ከምዝኾነ ምግላጽ ኣድላዩ እዩ፤ ካብ ነገደ ንፍታሌም ዝኾነ ዓሌቱ ሄድኖክዮስ ዝተባህለ ሓደ ሃብታም ሰብኣይ ኣብ ቢታንያ ይነብር ነበረ፤ ንሱ ኸኣ ሠለስተ (3) ኣወዳት። ክልተ (2) ኣዋልድ ወለደ፤ ስምም ከኣ፡-

- 1. ኣልኣዛር (ዓርኩ)
- 2. ስምዖን (ዘለምጽ)
- 3. ኒቆዲሞስ (መምህር)
- 4. ማርያም (እኅተ ኣልኣዛር)
- 5. ማርታ(ዘኣስተዳለወት ሲሳየ)

ዝተባህሉ ኾይኖም ነዚ ዝተባህለ ኣቦ ሄድኖክዮስ ኣብ ቢታንያ ሓደ ዓቢይ መካብብያ ዘለዎ ብዕይቱን ብስፍሓቱን ዝተፈልጠ ቤት ነበሮ፤ ኸምኡውን ዝተፈላለየ ደርብን ክፍልታትን ዘለዎ ዓቢይ ሕንፃ። ዝለዓለ መቐመጢ ዘለዎ ቤት ነበሮ።

ካልእውን ብጀካ እዚ በዓል ፋሲካን በዓል ሰዊትን ኣብ ዘኸብረሉ ጊዜ ናይ ቤትን ስፍራን ሽግር ከዩጋጥም ኢሉ ኣብ ከባቢ ከተማ ኢየሩሳሌም ናይ ከተማ ቦታ ተዋሂብዎ ማእከላይ ቤት ሠሪሑ ነበረ፤ ስለዚ እቶም ካብ ከተማ ወፃኢ ዝመጽኡ ኣይሁድ በዓል ንምብዓል ናብ ከተማ ኢየሩሳሌም ኣብ ዚድይቡሉ እዋን ኣብዚ ዝተባህለ ቤት ድንኳን ተኸሎም። ዳስ ሠሪሑም በዓሎም የኸብሩ ነበሩ።

ከምኡውን ናይቲ በዓል ፍጻሜ ምስ ኮነ ብዛዕባ ንዝመጽእ ዓመት ኣበዮናይ ቤት ኮይኖም ከም ዘብዕሉ ይዘራረቡ ነበሩ፤ ካብዚ ብምብጋስ ኣብ ከባቢ ኢየሩሳሌም። ብሕጊ ቦታ (መሬት። ጤሳ) ተዋሂብካ ናይ ምሥራሕ ዝበለጸ ምዃኑ ስለዝፈለጡ ነቲ በዓል መዕረፊ ዝኾኖም ቤት ብብማይ ቤቶም ሠርሑ።

ስለዚ ሄድኖክዮስ ከኣ ኣብ ከባቢ ጎልጎታ ቦታ ተማሲሑ ቤተ ጸሎት ሠሪሑ። ንነዊሃ ጊዜ ድኅሪ ምጽናሑ ጊዜ ሞቱ ምስ ኣኸለ ነቲ ኣብ ቢታንያ ዘሎ ቤቱ ንኣልኣዛርን ስምዖንን ኒቆዲሞስን። ነቲ ኣብ ኢየሩሳሌም ዘሎ ቤቱ ከኣ ንማርያምን ንማርታን ኣካፊልዎም ካብዚ ዓለም እዚ ብሞት ተፈልዮ።

እዘም ዚተባህሉ ደቂ ሄድኖክዮስ ፍቁራን ብምንባሮም ብዘይ ጽልእን ቅርሕንትን ልክዕ ቦታ ኣቦኦም ዘውረሰምን ዘመኃደሮምን ሓደ ኣካል ኮይኖም ዝመጽኡ ጋሻ እናተቐበሉ ኻብ እግዚኣብሔር በረኸት እናተዳደሉ ዝነበሩ እሙናት ኣኅዋት ኮኑ፤ ድኅሪ እዚ ኹሉ ጐይታና ኢየሱስ ክርስቶስ መድኃኔ ዓለም ኣጋ ምሸት ኃሙስ ደቀ መዛሙርቱ ኣስዒቡ ኣብዚ ዝተባህለ ቤት ኣትዩ ኣብ ዘዳለወሉ መኣዲ ተረኺቡ በረኸት ቃሉ ኣጎደረሎም፤ ናይ ዘለዓለም ሕይወት ዓደሎም፤ ድራር ምስ በልዐ ንበረኸት ኢሎም ዘምጽኡሉ እንጌራ ኣልዒሉ። ነቲ ጽዋዕውን ባሪኹ ቀዲሱ “ጽባሕ ዓርቢ ንበጃ ኹሉ ዓለም ኣብ ልዕሊ መስቀል ዚሥዋዕ ሥጋይ እዩ፤ ከምኡውን ነቲ ጽዋዕ ኣልዒሉ ስለሥርየት ኃጢአት ዚፈስስ ደመይ እዩ። እንኩ ስተዩ” ኢሉ ንዓሠርተው ክልተ ሓዋርያት ሃቦም፤ ተሠዊሩ ዝነበረ ምሥጢር ሞቱ ገለጸሎም።

ነዘም ሠለስተ ኣኅዋት ዝተዋህበ ጸጋ እግዚአብሔር ንኻልእ ኣይተዋህበን፤ በብኣስማቶም ዚቕበልዎ ሰማያዊ ኸብሪ ዝተፈላለዩ ከም ምጳኑ መጠን። ቤተ ኣልኣዛር። ቤተ ስምዖን። ቤተ ኒቆዲሞስ ኢሉ እኳ ኣብ ሠለስተ ኸፊሉ ይናገር እምበር ብዛዕባ ሓደስ ሓደ እዩ፤ ማለት ኅውነቶምን ሓድነቶምን ኣጽኒዖም ብፍቕሪ። ብሃይማኖት ተሠሪቶም ዝነበሩ ኣቦኦም ሄድኖክዮስ ዝሃበም ሓንቲ ዓባይ ቤት እዩ፤ ኣብ ቀዳማይ ገጽ ዝተጠቐሰ ታሪኽ። ብስፍሓት። ብዕምቑት። ብጥልቀት ክሳብ እዚ በጺሑ ዘሎ ቤተ ኒቆዲሞስ ዚብል ንመረዳእታ ዚኣክል እዩ፤ ስለዚ ሠለስተኣም ኣኅዋት ኣብ ሓንቲ ቤት እዮም ዝነበሩ ነይሮም።

ጸሎተ ኃሙስ ኣይሁድ ፋሲካኣም ከብዕሉ ከለዉ። ድሮ ሞት ጐይታ ምስ ኮነ ጐይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ኣብዛ ቤት እዚኣ ዝፈጸምዎ ተግባራት ኃሙሽተ እዮም፡-

1. ትሕትና ምእንቲ ኪምህረና እግሪ ደቂ መዛሙርቱ ሓፀበ፤ ዮሐ፡-13፣1-20
2. ምሥጢረ ቊርባን ሓድሽ ሕጊ ሠርዓልና፤ ማቴ፡-26፣26, ማር፡-14፣12, ሉቃ፡- 22፣7፤
3. ኪተኃዝ ከሎ ኸሉኣቶም ገዲፎምዎ ኸምዝተበተኑን ቅዱስ ጴጥሮስ ደርሆ ኸይነቀወ ሠለስተ ጊዜ ኸምዝኸሕዶን ተዛረበ፤ ማቴ፡-26፣30-35።
4. ብዛዕባ መንፈስ ቅዱስ ሰፊሕ ትምህርቲ መሃረ፤ ዮሐ፡-14፣1-16-33።
5. ኣብ ጌቴሴማኒ ንኣና ኣብነት ዚኸውን ጸሎት ጸለየ፤ ማቴ፡-26፣39።

ጐይታናን ኣምላኽናን መድኃኒናን ኢየሱስ ክርስቶስ መግቢ ኣብ ዝተዳለዉሉ ጠረጴዛ ምስ ተቐመጠ ደቀ-መዛሙርቱ ቐጺሎም ናይ ክብሪ መቐመጢ ንምኃዝ “ኣነ እበልጽ። ኣነ እባ እበልጽ” ብምባል ኪቀዳደሙ ኸለዉ። ኣተኩሩ ረኣዮም እሞ ኻብቲ ተቐሚጥዎ ዝነበረ ተንሢኡ ኸዳኑ ኣቐሚጡ። መወልወሊ ጨርቂ ኣልዒሉ ሕቕኡ ተዓጢቐ ማይ ብኸሰኩሰቲ ቐዲሑ እግሪ ደቀመዛሙርቱ ኸሊሐፀብ ጀመረ፤ ናብ ስምዖን ዚተባህለ ጴጥሮስ ምስ በጽሐ ጴጥሮስ “ንኣይ ንስኻ ንዘለዓለም እግሪይ ኣይትሓፀበንን ኢኻ” ስለዝበሎ ጐይታ ኸኣ “ኣነ እንተዘይሓባብካ ምሳይ ዕድል የብልካን” ኢሉ መለሰሉ።

ሸዑ እግሪ ደቂ መዛሙርቱ ሓቢቡ ምስ ወድኦ ነቲ ጨርቂ ኣልዒሉ ኸዳኑ ተኸዲኑ። ንኻልኣይ ጊዜ ምሳሕ ተቐመጠ፤ ኣብቲ መኣዲ ንዝተዳለወ ዘይጸለመን ዘይሓረረን እንጌራ ኣልዒኡ ጸልየ፤ ባሪኹ፡ ኣብ 13 ቈሪሱ። ሓደ ንእኡ ነቲ 12 ኸኣ ነቶም 12 ደቀ-መዛሙርቱ ሃበዎ፤ በዚ እዚ ኣብ ጊዜ ኦሪት ዚሥዋዕ ዝነበረ መሥዋዕቲ እንስሳ (ጤለ-በጊዕ) ተተክኦ።

ሎሚ ቤተክርስቲያን ብዛዕባ ምሥጢረ ቊርባን ክትምህር ከላ። ዝኾነ ቈራቢ ሰብ 18 ሰዓት ጸይሙ ንኣፉ ምረት ኪሰምዖ ኸሎ እዩ ኢላ ተረድእ፤ ሊቃውንቲ ነዚ ኸም መረዳእታ ዘቕርብዎ “ጐይታናን ኣምላኽናን መድኃኒናን ኢየሱስ ክርስቶስ ካብ ለይቲ 9።00 ሰዓት ክሳብ ሰዓት 9።00 ሰዓት መዓልቲ። ብድምር 18 ሰዓታት ዝተፈላለዩ መከራታት ተቐቢሉ። መሪር ሓምት ንዝሰተዮ መዘኻኸሪ እዩ” ይብሉ፤ ዝኾነ ይኹን ሰብ ቅዱስ ሥጋኡን ክቡር ደሙን እንተዘይወሲዱ መንግሥተ ሰማያት ኪኣቱ ኣይኸእልን እዩ፤ ዮሐ፡-6፣51-56፤ ነዚ ንምውሳድ ከኣ ኻብ ቂም። በቐል። ጽልኢ ተነሲሕካ። ነጺሕካ። ነጻ ኽንካ ምቕባል ከም ዚግባእ ይምህረና፤ “ከይተገብእ ዝበልዐ ግና ኣብ ርእሲ ዕዳ ዕዳ ከም ዘለዎ” ሓዋርያ ቅዱስ ጳውሎስ ኣብ 1ቐሮ፡-11፣23-29። ከምኡውን ሊቃውንቲ ኸምህሩ ኸለዉ ንቐርባን ብመብልዕን መስተን ዝገበሮ ምክንያት ብልዕን መስተን ምስ ሰብነት ከምዚወሓዱ ንሱ ኸኣ ፍጹም ከም ዝተወሓዱና የረድእ፤ ብኻልኣይ ደረጃ። መብልዕ መስተ የፋቕር እዩ። ንሱ ኣዘዩ ከም ዘፍቕረና ይገልጻልና፤ ብስርናይን ወይንን ዝገበሮ ትንቢት ንምፍጻም። ዘፍ. 14፡-18-20፤ ካልእ ጐይታን ቅድስት ድንግል ማርያምን ኣብ እዋን መዋዕለ ሥጋዌኡ እኸሊ ንጥዓም ኣብ ዚበሉሉ ጊዜ እቲ ዝጠዓምዎ ስርናይን ወይንን እዩ ዝነበረ።